

Qorti tal-Appell Kriminali
Onor. Imħallef Dr. Edwina Grima LL.D.

Appell Nru: 137/2019

Il-Pulizija
(Spettur Joseph Busuttil)
(Spettur Matthew Spagnol)

Vs

Najm Fahd

Illum 06 ta' Jannar 2021

Il-Qorti,

Rat l-akkuzi dedotti kontra l-appellant Najm Fahd detentur tal-karta tal-identita Maltija bin-numru 130963A, akkużat quddiem il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali talli f'dawn il-Gzejjer, gewwa Triq Burma u Triq San Gorg Preca, Pembroke, nhar il-Ġimgħa 25 ta' Dicembru 2015 għal habta tas-sagħtejn ta' filgħodu;

1. Ippartecipa f'attivitajiet sesswali ma' persuna taħt l-eta' u cioe' Naomi Tonna ID: 95199M.
2. Aktar talli fl-istess data, lok hin u ċirkostanzi bla ordni skont il-liġi tal-awtorita' kompetenti, u barra mill-każijiet li fihom il-liġi tagħti s-setgħa lill-privat li jarresta lill-ħati, arresta, żamm jew issekwestra lil Naomi Tonna ID:95199M sabiex toqgħod għal xi haġa li toffendi il-mistħija tas-sess tagħha;

3. Aktar talli fl-istess data, lok, ħin u ċirkostanzi ikkommetta attentat vjolenti għall pudur fuq il-persuna ta' Naomi Tonna ID95199M;
4. Aktar talli fl-istess data, lok, ħin u ċirkostanzi hebb kontra il persuna ta' Naomi Tonna ID95199M sabiex jingurja, idejjaq jew jagħmel ħsara lil din il-persuna;
5. Aktar talli fl-istess data, lok, ħin u ċirkostanzi ġera bil-qawwi fit-triqat jew fil-pjazez, b'perikolu li taħbat ma' xi ħadd u jweggħu;
6. Aktar talli fl-istess data, lok, ħin u ċirkostanzi f'lok pubbliku kien jinsab fis-sakra b'mod li ma kienx jista' jieħu ħsieb tiegħu innifsu;

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bhala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali, tad-29 t'April, 2019 li wara li rat l-Artikoli tal-liġi ndikati mill-Avukat Generali fin-Nota ta' Rinviju għall-ġudizzju tal-14 ta' Novembru 2016 u senjatement l-Artikoli 17, 20, 31, 204C(1)(2)(a), 86, 87(1)(g), 339(1)(d) u 338(cc) tal-Kodiċi Kriminali sabet lill-imputat Najm Fahd ħati tal-ewwel (1), tat-tieni (2), tar-raba' (4) u tal-ħames (5) imputazzjonijiet miġjuba kontrih u tikkundannah erba' (4) snin u sitt (6) xhur prigunerija.

Il-Qorti ddikjarat lill-imputat mhux ħati tas-sitt (6) imputazzjoni miġjuba fil-konfronti tiegħu u konsegwentement illiberatu minnha. Stante li t-tielet (3) imputazzjoni ingħatat bhala alternattiva għall-ewwel (1) imputazzjoni li tagħha l-imputat nstab ħati, l-Qorti astjeniet milli tieħu konjizzjoni ulterjuri tal-istess imputazzjoni. B'applikazzjoni tal-Artikolu 412C tal-Kodiċi Kriminali l-Qorti ordnat l-ħruġ ta' Ordni ta' Protezzjoni għall-perjodu ta' sentejn (2) a favur ta' Naomi Tonna u l-familjari tagħha.

Sabiex tigi protetta l-identita' tal-minuri kkonċernata l-Qorti ordnat d-divjet tal-pubblikazzjoni ta' isem il-minuri u l-familja tagħha fi kwalunkwe mezz ta' komunikazzjoni. Il-Qorti wara li rat il-Kap. 518 tal-Liġijiet ta' Malta ordnat lir-Registratur tal-Qrati Ċivili u Tribunali sabiex l-imputat jitnizzel fuq ir-Registru ndikat fl-imsemmi Att u għal dan il-għan ordnat li kopja ta' din is-sentenza tiġi kkomunikata lill-imsemmi Registratur. Illi ulterjorment u b'applikazzjoni tal-Artikolu 533 tal-Kodiċi Kriminali l-Qorti kkundannat lill-imputat sabiex sa żmien xahar minn meta jiġi hekk mitlub bil-miktub mir-Registratur tal-Qorti jhallas lill-istess Registratur tal-Qorti s-somma ta'

tliet mija, tnejn u sebghin ewro u erbgħa u sittin ċenteżmu (€372.64) liema ammont jirrapreżenta l-ispejjeż konnessi mall-ħatra ta' esperti f' dan il-każ.

Rat ir-rikors tal-appellant Najm Fahd, ppreżentat fit-13 ta' Mejju 2019, fejn talab lil din l-Qorti:

- 1) Tannulla s-sentenza appellata: jew,
- 2) Tvarja is-sentenza appellata billi tikkonfermaha f'dik il-parti fejn l-appellant ma nstabitx ħtija tiegħu u tikkancellaha fil-bqija fejn l-appellant instab ħati u wara tilliberah minn kull imputazzjoni miġjuba fil-konfront tiegħu; jew
- 3) Fin-nuqqas tirriforma s-sentenza billi f'każ ta' konferma tas-sentenza tiġi erogata piena aktar ekwa u ġusta fiċ-ċirkostanzi tal-każ.

Rat l-aggravji imqanqla mill-appellant.

Rat l-atti u d-dokumenti kollha.

Rat il-fedina penali aġġornata tal-appellant esebita mill-prosekuzzjoni fuq ordni tal-Qorti.

Rat il-verbal tas-seduta tat-30 ta' Ottubru 2020 fejn l-appell thalla għas-sentenza limitatament fuq l-ewwel aggravju sollevat mill-appellant fejn qanqal il-pregudizzjali dwar in-nullita' tas-sentenza appellata peress illi l-Ewwel Qorti ordnat il-hrug ta' Ordni ta' Protezzjoni favur il-vittma fit-termini ta' l-artikolu 412C tal-Kodiċi Kriminali liema disposizzjoni tal-ligi għandha tapplika biss *pendente lite* u mhux wara decizjoni finali u wkoll għaliex l-appellant ma kienx assistit minn interpetu meta nqrat s-sentenza mill-Ewwel Qorti u għalhekk f'lingwa li l-appellant ma jifhimx.

Semgħet it-trattazzjoni limitatament dwar din l-eċċezzjoni.

Ikkunsidrat:

Illi din is-sentenza hija limitata ghal pregudizzjali sollevata mill-appellant fl-ewwel aggravju minnu ntentat dwar in-nullita' tas-sentenza appellata, liema nullita' hija imsejsa fuq zewg nuqqasijiet li fil-fehma tieghu ixejjnu l-imsemmija sentenza. Issa ghalkemm l-appellant jikkontendi illi l-applikazzjoni ta'l-artikolu 412C tal-Kodici Kriminali, hija wahda erronja billi Ordni ta' Protezzjoni taht din id-disposizzjoni tal-ligi tinhareg biss *pendente lite* u mhux b'sentenza finali, madanakollu fin-nota ta' sottomissjonijiet li huwa jipprezenta fis-16 ta' Novembru 2020 isemmi biss l-aggravju minnu mqanqal dwar in-nullita' tas-sentenza appellata u dan ghaliex l-appellant ma kienx assistit minn interpretu meta s-sentenza inqrat fil-Qorti bil-miftuh. Dan bi ksur ta' dak dispost fl-artikoli 534AB sa 534AD tal-Kodici Kriminali. Fl-isemmiija nota, fil-fatt, l-appellant jikkoncedi illi l-Ewwel Qorti imxiet mad-dettami ta'l-artikolu 382 tal-Kodici Kriminali li jitkellem dwar ir-rekwiziti li ghandu jkun hemm f'sentenza *ad validitatem*.

Illi l-Qorti tista' tieqaf hawn ghaliex gjaldarba l-appellant stess jikkontendi illi l-Ewwel Qorti mxiet ma' dak mfassal fl-artikolu 382 tal-Kodici Kriminali, kwindi ma jistax imbaghad fl-istess nifs jargumenta illi s-sentenza appellata hija nulla u dan ghaliex in-nullita' ta' sentenza tal-qorti temani biss minn nuqqas ta' osservanza ta' din id-disposizzjoni tal-ligi. Kwindi anke jekk l-Ewwel Qorti ma kellhiex is-setgha tordna il-hrug ta' Ordni ta' Protezzjoni fit-termini ta'l-artikolu 412C tal-Kodici Kriminali, dan ma iwassalx ghan-nullita' tas-sentenza appellata, gjaldarba r-rekwiziti kollha stabbiliti fl-artikolu 382 tal-Kodici Kriminali gew osservati, bil-Qorti tindika dawk id-disposizzjonijiet kollha tal-ligi li fuqhom huma msejsa r-reati li dwarhom l-appellant gie misjub hati. L-artikolu 412C certament ma jitkellmiex dwar ir-reat izda huwa biss mezz li l-Qorti tadopera sabiex toffri protezzjoni lil vittmi ta' reati kriminali. Issa jekk l-Ewwel Qorti applikat din id-disposizzjoni tal-ligi b'mod erronju, dan jista' iwassal biss ghal aggravju marbut man-natura tal-piena erogata u ma ghandu x'jaqsam xejn mar-reat jew reati li dwarhom instabet htija.

L-istess jista' jinghad fir-rigward tan-nuqqas ta' l-Ewwel Qorti milli tipprovdi ghal interpretu sabiex jassisti lill-appellant fis-seduta meta inqrat is-sentenza. Dan ma jista' qatt iwassal ghan-nullita' tas-sentenza, izda fl-aghar ipotezi l-appellant jista' jattakka l-validita' tal-proceduri kriminali li saru kontra tieghu f'lingwa li ma jifhimx, nuqqas li jista' iwassal ghal lezjoni tad-dritt tieghu ghal smiegh xieraq.

Illi llum l-ligi thares b'mod holistiku d-drittijiet tal-persuna akkuzata u dan fit-Titolu VI tal-Kodici Kriminali, Titolu li gie mizjud permezz tal-Att IV tal-2014, b'dan ghalhekk illi fih hemm inkorporat d-dritt li l-persuna suspettata jew akkuzata b'reat quddiem il-Qorti, jkollha d-dokumenti kollha f'idejha li fuqhom hija imsejsa l-akkuza migjuba fil-konfront taghha sabiex b'hekk tkun f'posizzjoni tiddefendi ruhha skont il-ligi. Jekk dawn id-dokumenti jkun f'lingwa li dik il-persuna hekk akkuzata ma tifhimx, allura jekk dan id-dokument jitqies mill-qorti li huwa dokument essenzjali bhala prova, ghandha issir traduzzjoni ta' l-istess f'lingwa li l-persuna akkuzata tista' tifhem u dan kif hemm dispost fl-artikolu 534AD:

(1) Meta l-persuna suspettata jew l-akkużat ma jifhmux il-lingwa li tkun qed tintuza fil-proceduri kriminali kkoncernati, huma ghandhom, fi zmien ragonevoli, jinghataw bil-miktub traduzzjoni tad-dokumenti kollha essenzjali li jizguraw li huma jistghu jeżercitaw id-dritt li jiddefendu ruhhom kif ukoll sabiex tigi salvagwardjata procedura gusta.

(2) Id-decizjoni li tiddetermina x'jikkostitwixxi dokument essenzjali ghandha tittiehed mill-Pulizija Eżekuttiva jew mill-Qorti skont ma jkun il-każ, u l-persuna suspettata jew l-akkużat jew l-avukat taghhom ghandhom jissottomettu talba ragonata ghal dak il-ghan:

Izda d-dokumenti essenzjali ghandhom jinkludu kull decizjoni li ccaħhad il-libertà tal-persuna, kull imputazzjoni jew att ta' akkuza, u kull decizjoni:

Izda wkoll ma jkunx hemm il-htiega li jigu tradotti l-passaġġi tad-dokumenti essenzjali li m'humieq rilevanti għall-finijiet li jippermettu lill-persuna suspettata jew l-akkużat ikunu jafu li hemm każ kontri hom.

(3) Xejn f'dan l-artikolu ma jigi miftiehem bhala li jipprekludi li l-persuna suspettata jew lill-akkużat sabiex jitolbu li kull decizjoni

li, f'kwalunkwe stadju tal-proċeduri kriminali, tghid li m'hemmx b'zonn traduzzjoni ta' dokumenti jew passagġi tiegħu jkunu riveduti u, meta traduzzjoni tkun provduta, il-possibilità li wiehed jilmenta li l-kwalità tat-traduzzjoni mhijiex tajba sabiex tiġi salvagwardjata proċedura ġusta.

(4) Minkejja d-dispożizzjonijiet preċedenti ta' dan l-artikolu, tista' tiġi provduta traduzzjoni bil-fomm jew sommarju bil-fomm tad-dokumenti essenzjali minfok traduzzjoni bil-kitba, bil-kundizzjoni li din it-traduzzjoni bil-fomm jew sommarju bil-fomm ma jippreġudikawx il-proċedura ġusta.

(5) Meta l-persuna suspettata jew l-akkuzat jirrinunzjaw għad-dritt għal traduzzjoni ta' dokumenti msemmija f'dan l-artikolu, din ir-rinunzja għandha tiġi innizzjata bil-miktub u biss wara meta, il-Pulizija Eżekuttiva jew il-Qorti, skont il-każ, tkun sodisfatta li l-persuna suspettata jew l-akkuzat ikunu rċieview parir legali minn qabel jew xort'oħra kellhom għarfien sħiħ tal-konsegwenzi ta' din ir-rinunzja, u li r-rinunzja ma kenitx ekwivoka u mogħtija b'mod volontarju.

(6) It-traduzzjoni provduta taħt dan l-artikolu għandha tkun ta' kwalità biżżejjed li tissalvagwardja proċedura ġusta, b'mod partikolari billi tiżgura li l-persuni suspettati jew l-akkuzati jkollhom għarfien tal-każ miġjub kontribom u li jkunu jistgħu jeżerċitaw id-dritt għal difiża.

“..... din il-Qorti tagħmel referenza għal dak li jingħad mill-awtur Karen Reid fit-tieni edizzjoni tal-ktieb tagħha *A Practitioner's Guide to the European Convention on Human Rights*:

“The ability to comprehend the proceedings in a criminal trial, guaranteed in Art. 6, para. 3(e), may be seen as another aspect of the importance for an accused to participate effectively in the proceedings. For the right to be effective, the obligation of the authorities is not limited to the provision of an interpreter, but may also extend to a degree of control over the adequacy of the interpretation provided. Issues as to the standard of the interpretation could arise if it could be established as damaging to the accused's effective participation in the proceedings. Although a failure to complain at the time may be fatal to claims before the Court as generally domestic courts must be given an opportunity to remedy any inadequacy, the onus is nonetheless on the trial judge to treat an accused's interest with 'scrupulous care' and take steps to ensure his ability to participate where problems are drawn to his attention...The

***requirement for interpretation must, however, be genuine and necessary to the fair conduct of the proceedings. Where an applicant has sufficient understanding of the language of the proceedings, he cannot claim a cultural or political preference for another. Once it is apparent that the applicant requires interpretation assistance, it is unlikely that informal and unprofessional assistance will be sufficient. Article 6, para. 3(e) has been held to cover documentary material and pre-trial matters, but it does not extend to requiring translations of all documents in the proceedings. It is sufficient if the applicant is assisted by interpreters, translations and the help of his lawyers so that he has knowledge of the case which enables him to defend himself, in particular by being able to put forward his version of events. If this standard is reached, a failure to provide all the translations an applicant might have wanted is not a problem. An applicant would presumably have to indicate that the untranslated documents were material to his ability to defend himself and that he was refused or not permitted the necessary facilities*¹.”** (sottolinjar tal-Qorti).

Issa ma jidherx illi tul il-proceduri penali pendententi kontra l-appellant gie lez id-dritt tieghu li jippartecipa fil-kaz istitwit kontra tieghu u li jifhem dak li bih kien qed jigi akkuzat u xi provi kien hemm kontra tieghu. Tul il-proceduri ken abbilment assitit mid-difensur tieghu u anke assistit minn interpretu. Illi huwa minnu illi fil-jum li inghatat is-sentenza mill-Ewwel Qorti ma kienx hemm interpretu sabiex jassistieh, izda huwa kien assitiet mid-difensur tieghu u fl-ebda hin ma talab lil qorti tahtarlu intepretu ghaliex ma kienx qed jifhem dak li kien qed jigri. L-appellant seta' jipprepara difiza adegwata tant illi sahanistra interpona appell mis-sentenza ta'l-Ewwel Qorti fejn ressaq l-ilmenti tieghu ghall-istess. Dan ifisser illi l-appellant kien f'posizzjoni jifhem dak kollu li seh matul il-proceduri penali pendententi kontra tieghu u inghata l-opportunita' kemm quddiem l-Ewwel Qorti kif ukoll issa fi stadju ta' revizzjoni illi jipprepara difiza adegwata. Illi finalment kif tajjeb jissottometti l-Avukat Generali fis-sottomissjonijiet tieghu, minn ezami ta'l-atti jirrizulta car illi l-appellant jifhem bil-lingwa Maltija tant illi meta ittehdietlu l-istqarrija mill-ufficjali tal-pulizija

¹ Qorti Appell Kriminali II-Pulizija vs Andriy Petrovych Pashkov deciza 10/09/2009.

investigattiv huwa iddikjara illi jifhem bil-Malti u ma kienx jenhtieg l-assistenza ta' interpretu. Ma jistax issa l-appellant jiddikjara mod iehor u dan sabiex jipprova jistultifika l-kors tal-gustizzja. Kwindi ghal dawn il-motivi kollha dan l-aggravju certament ma jisthoqqlux akkoljiment u l-Qorti tiddikjara li ma tistax tirriavviza ebda' nullita fis-sentenza appellata minhabba f'dan il-mottiv imressaq mill-appellant.

Ghal dawn il-motivi, il-Qorti taqta' u tiddeciedi billi tichad l-ewwel aggravju sollevat mill-appellant u tordna l-prosegwiment tas-smiegh tal-appell fuq l-aggravji rimanenti.

(ft) Imhallel

Vera Kopja

Joyce Agius

Deputat Registratur